

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ersättning till statsanställda för olycksfall som inträffat under förhållanden som hänför sig till distansarbete

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det stiftas en lag om ersättning till statsanställda för olycksfall som inträffat under förhållanden som hänför sig till distansarbete. Det är fråga om en ny lag. Enligt den föreslagna lagen ska statens tjänstemän och arbetstagare ersättas för olycksfall i arbetet som inträffat i distansarbete i sådan verksamhet som hänför sig till arbetet. Olycksfall i distansarbete ska ersättas på samma sätt som andra skadefall som betraktas som olycksfall i arbetet, dock med vissa begränsningar som framgår av lagen.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2023.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Beredning.....	3
2 Nuläge och bedömning av nuläget.....	4
2.1 Distansarbete.....	4
2.2 Lagstadgat olycksfallsskydd	4
2.3 Olycksfallsskydd i distansarbete	5
2.4 Frivilliga försäkringar	5
2.5 Annat skydd i händelse av olycksfall.....	6
3 Målsättning.....	6
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	6
4.1 De viktigaste förslagen.....	6
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	7
4.2.1 Konsekvenser för statsfinanserna.....	7
4.2.2 Konsekvenser för myndigheterna	8
4.2.3 Konsekvenser för statsanställda som utför distansarbete	9
5 Alternativa handlingsvägar.....	9
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser.....	9
5.1.1 Försäkring av arbetstagare genom frivillig försäkring.....	9
5.1.2 Avtalsbaserat olycksfallsskydd i distansarbete för statsanställda	10
5.1.3 Lagstadgat olycksfallsskydd för distansarbete för statsanställda	10
5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet.....	10
6 Remissvar	11
7 Specialmotivering	15
8 Ikraftträdande.....	21
9 Verkställighet och uppföljning	21
9.1 Verkställighet.....	21
9.2 Uppföljning.....	21
LAGFÖRSLAG	22
Lag om ersättning till statsanställda för olycksfall som inträffat under förhållanden som hänför sig till distansarbete	22

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Digitaliseringen av arbetet har medfört möjligheter att organisera statliga tjänster, statsförvaltningen och olika statliga uppgifter på nya sätt. När kunder, information och arbetstagare möts på nätet kan arbetet utföras oberoende av tid och plats. Finansministeriet inledde i början av 2020 ett utvecklingsprojekt för att främja, planera och genomföra förändringen av arbetet. Projektet baserar sig på regeringsprogrammet, enligt vilket arbetsuppgifter inom staten ska organiseras så att multilokalitet och platsoberoende sätt att arbeta som möjliggörs av smarta tekniklösningar utnyttjas.

I de enkäter som utfördes inom ramen för projektet framgick det att cirka 60 procent av de drygt 70 000 statsanställda har sådana uppgifter som åtminstone delvis kan skötas som distansarbete. På basis av enkätsvaren kan det förutses att distansarbetet också i fortsättningen klart kommer att öka jämfört med tiden före covid-19-pandemin, trots att omfattningen av distansarbetet kommer att vara mindre än det som rekommenderades under pandemin. Enligt ämbetsverkens bedömning kommer cirka hälften av tjänstemännens arbetstid år 2026 att utföras som distansarbete.

Genom begreppet arbete oberoende av tid och plats begränsas ändå inte inom staten innehållet av arbetstidslagen (872/2019), statens arbetstidsavtal (statens tjänste- och arbetskollektivavtal om arbetstider, Finansministeriets publikationer 2020:48) eller arbetsgivarens arbetslednings- och övervakningsföreskrifter eller rätten att leda och övervaka arbetet.

Många arbetsgivare har beslutat att försäkra sina arbetstagare med en särskild försäkring för distansarbete, eftersom endast olycksfall som inträffat i samband med arbetet ersätts som olycksfall i arbetet i distansarbetet. Också ur den statliga arbetsgivarens synvinkel har man övervägt om det skulle vara ändamålsenligt att utvidga skyddet för distansarbete till att också omfatta sådana situationer som det lagstadgade olycksfallsskyddet på motsvarande sätt gäller när arbete utförs på den ordinarie arbetsplatsen. Sådana situationer är bland annat mat- och rekreationspauser under arbetsdagen. Dessutom bör man överväga om skyddet ska vara i kraft också under en resa till en annan plats där arbetet utförs och exempelvis när barnet förs till barndagvård.

1.2 Beredning

Finansministeriet tillsatte den 21 december 2021 en arbetsgrupp för beredning av en regeringsproposition i form av 1) ett förslag till lag om ersättning till statsanställda för olycksfall i distansarbete och 2) nödvändiga ändringar av vissa paragrafer i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) vid behov. I arbetsgruppen fanns företrädare för Statskontoret, social- och hälsovårdsministeriet och finansministeriet. Arbetsgruppens mandattid var 2.1 - 31.3.2022.

Finansministeriet hörde också statens huvudavtalsorganisationer om det huvudsakliga innehållet i regeringspropositionen: Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf, Fackförbundet Pro rf och Förhandlingsorganisationen för offentliga sektorns utbildade FOSU rf. Vid samma möte hörde arbetsgruppen även Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf och STTK rf. Till mötet hade också Akava rf bjudits in, som senare instämde i det som framförts för Förhandlingsorganisationen för offentliga sektorns utbildade FOSU rf i denna fråga.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Distansarbete

Begreppet distansarbete har inte definierats i lagstiftningen. Begreppets innehåll har dock blivit etablerat så att det avser arbete som kan utföras i arbetsgivarens lokaler, men som utförs utanför den egentliga arbetsplatsen. Anvisningar för distansarbete inom staten finns i finansministeriets anvisning ”Principer för distansarbete och anställningsvillkor” (VN/24414/2020-VM-1).

På distansarbete som utförs i ett arbetsavtals- eller tjänsteförhållande tillämpas den lagstiftning som gäller anställningsförhållanden och tjänste- och arbetskollektivavtal. Inom staten kan distansarbete utföras regelbundet eller sporadiskt och antingen på heltid eller delvis. Att utföra distansarbete utomlands är i regel inte tillåtet. Arbete som utförs som distansarbete av en tjänsteman eller arbetstagare räknas som arbetstid och den ordinarie arbetstid som ska iakttas också vid ämbetsverksarbete som utförs som distansarbete är 7 timmar och 15 minuter. Varje ämbetsverk beslutar om flexitid kan användas i distansarbetet. Att låta den som utför distansarbete utföra övertidsarbete är tillåtet endast om det är nödvändigt utföra övertidsarbete.

De som utför distansarbete omfattas av ämbetsverkets företagshälsovård, och bestämmelserna om arbetarskydd kan i regel även tillämpas på arbete som utförs som distansarbete. Vissa bestämmelser i arbetarskyddslagen (738/2002) tillämpas emellertid endast i begränsad utsträckning på förhållandena på distansarbetsplatsen. Arbetsgivaren ska se till att också faktorer i anslutning till distansarbete har beaktats vid bedömningen av risker och olägenheter i arbetet. Arbetsgivaren kan stödja arbetsmotivationen genom att bland annat informera om god praxis vid distansarbete och om fungerande ergonomi. Vid distansarbete blir arbetstagarens ansvar för att ordna ändamålsenliga arbetsförhållanden större och arbetsgivaren är exempelvis inte skyldig att införskaffa möbler eller andra ergonomiska hjälpmedel för hemmabruk till sin personal.

2.2 Lagstadgat olycksfallsskydd

Staten försäkrar inte sin personal, utan olycksfall och yrkessjukdomar hos dem som står i arbetsavtals- eller tjänsteförhållande till staten ersätts med statliga medel enligt bestämmelserna i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Statskontoret sköter utbetalningen av ersättningarna.

Som olycksfall i arbetet betraktas en händelse som uppfyller definitionen av olycksfall, inträffar under de förhållanden som anges i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och vars verkan har ett sannolikt orsakssamband med det inträffade. Största delen av de olycksfall som ersätts som olycksfall i arbetet inträffar antingen i samband med arbetet eller i övrigt på ett område som hör till den plats där arbetet utförs, under en resa mellan den plats där arbetet utförs och bostaden eller under en lunchpaus i närheten av ett område som hör till den plats där arbetet utförs.

I rättspraxis har försäkringsdomstolen bedömt mindre avvikelser under en arbetsresa så att uträdda ärenden hos Posten inte kan betraktas som en sådan orsak till avvikelse från färdrutten som kan jämföras med barndagvård eller besök i en matvaruaffär som avses i 23 § 1 punkten i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) (VakO 2306:2019).

Till följd av olycksfall i arbetet ersätts den skada, den sjukdom eller det dödsfall som olycksfallet har orsakat. Ersättningarna betalas med stöd av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och de har ingen eurogräns och i regel inte heller någon tidsgräns. De ersättningar som betalas med stöd av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar är primära i

förhållande till annat lagstadgat skydd. De ersättningar som betalas är kostnader för sjukvård och undersökningar, rese- och inkvarteringskostnader som hänför sig till sjukvård och rehabilitering, vårdbidrag, klädtillägg, extra kostnader för hemvård, vissa saksador, dagpenning, olycksfallspension, rehabiliteringspenning, menersättning, ersättning för rehabilitering, familjepension, begravningshjälp och kostnader för transport av den avlidne.

2.3 Olycksfallsskydd i distansarbete

Enligt 21 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar anses ett olycksfall ha inträffat i arbetet om en arbetstagare råkar ut för ett olycksfall i samband med arbete. Olycksfall som inträffat i samband med arbete ersätts oberoende av var arbetet utförs. Olycksfallsskyddet är dock avsevärt snävare för den som utför distansarbete än för den som utför arbete på den ordinarie arbetsplatsen, eftersom det i 25 § i lagen om olycksfall i arbetet föreskrivs om begränsningar i ersättningsskyddet för den som utför distansarbete. Utanför skyddet lämnas exempelvis mat- och rekreationspauser och förflyttning i och utanför bostaden till följd av dem. På distansarbete tillämpas inte heller skyddet under arbetsresor eller därtill hörande mindre avvikelser från färdrutten. Begränsningar har ansetts behövliga, eftersom distansarbetet utförs på ett område dit arbetsgivarens rätt till ledning och övervakning av arbetet inte sträcker sig. Ofta kan också arbetstagaren själv bestämma om sin arbetsmiljö och hur arbetet utförs.

Enligt uppgifter från social- och hälsovårdsministeriet planeras för närvarande inga ändringar i 25 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

I rättspraxisen under senare tid har försäkringsdomstolen prövat ett olycksfall som inträffade i distansarbete i samband med arbetet: Personen hade hemma under distansarbetet gått för att hämta sin arbetstelefon, som laddades på andra sidan av bordet, och då slagit sin tå i ett skåpben. Försäkringsdomstolen ansåg att olycksfallet hade inträffat i samband med arbetet på det sätt som avses i 21 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (VakO 4073:2020).

2.4 Frivilliga försäkringar

Bestämmelser om frivillig fritidsförsäkring för arbetstagare finns i 199 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. På basis av försäkringen ersätts olycksfall som inte ersätts på basis av den lagstadgade olycksfallsförsäkringen. Försäkringens huvudsakliga innehåll, försäkringsskyddets omfattning, skadefall som ersätts och eventuella begränsningar baserar sig på lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. En arbetsgivare som har tecknat en obligatorisk försäkring mot olycksfall i arbetet och yrkessjukdom kan till den foga frivillig olycksfallsförsäkring för fritiden genom att teckna den via sitt eget försäkringsbolag. Enligt Olycksfallsförsäkringscentralens uppskattning har ungefär en femtedel av arbetstagarna en olycksfallsförsäkring för fritiden som arbetsgivaren har tecknat i anslutning till försäkringen för olycksfall i arbetet.

Flera arbetsgivare har ökat sina anställdas säkerhet i distansarbete genom frivilliga försäkringar för distansarbete. Försäkringar för distansarbete gäller i samband med distansarbete i situationer som inte omfattas av arbetsolycksfallsförsäkringen. Skyddets giltighet och omfattning varierar från försäkring till försäkring. I regel omfattar försäkringarna för distansarbete korta pauser och måltider under distansarbetsdagen samt resor i direkt anslutning till exempel till barndagvård. Det skydd som försäkringar för distansarbete erbjuder är i allmänhet snävare än det ersättningsskydd som baserar sig på lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Det är inte möjligt att försäkra de statsanställda hos en privat tjänsteleverantör medan de gällande föreskrifterna är i kraft. I punkt 6.6 i statsrådets beslut om allmänna föreskrifter om tillämpningen av statsbudgeten (TM 9509) föreskrivs om principen om att statens egendom och personal inte är försäkrade. Enligt föreskriften har statliga myndigheter inte tillstånd att ingå ett personförsäkringsavtal, om inte ingåendet av avtalet grundar sig på lag eller på ett avtal som grundar sig på lag. I stället för genom försäkring förbereder man sig på utbetalning av ersättningar genom ett förslagsanslag eller vid behov genom ett tilläggsbudgetförfarande. Orsaken till detta är inte bara statens goda riskhanteringsförmåga utan också det faktum att försäkringskostnaderna för staten i regel är större än de ersättningar som eventuellt betalas ut från försäkringarna.

2.5 Annat skydd i händelse av olycksfall

Personer som står i anställningsförhållande till staten har rätt till företagshälsovårdstjänster enligt varje ämbetsverks avtal om företagshälsovård, oberoende av om de utför distansarbete eller arbete i arbetsgivarens lokaler.

Dessutom får alla som har en hemkommun i Finland vård inom den offentliga hälso- och sjukvården, där den skadade endast ska betala en kundavgift. En person som är sjukförsäkrad får också ersättning för privata hälso- och sjukvårdstjänster och för kostnader för resor som gjorts på grund av läkemedelsköp eller behandling av sjukdom. Från sjukförsäkringen kan också betalas sjukdagpenning och rehabiliteringsförmåner.

3 Målsättning

Syftet med propositionen är att i fråga om ersättning för sådana olycksfall i arbetet som inträffar i distansarbete försätta statsanställda i motsvarande ställning som de som är anställda hos arbetsgivare som ordnat frivilligt försäkringsskydd för olycksfall i distansarbete.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås det att det stiftas en ny lag om ersättning för olycksfall som drabbat statsanställda i distansarbetet. Lagen ska tillämpas endast på statsanställda och avsikten är inte att utvidga det allmänna lagstadgade skyddet mot olycksfall i arbetet. Ett olycksfall som inträffat i samband med arbetet ersätts i enlighet med den gällande lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar också vid distansarbete. I förslaget utvidgas detta skydd till att omfatta ersättning för olycksfall som inträffat i distansarbete i sedvanlig verksamhet på distansarbetsplatsen eller på ett område som hör till den plats där arbetet utförs och mer begränsat till ersättning för olycksfall som inträffat utanför ett område som hör till distansarbetsplatsen. Ett sådant olycksfall i distansarbetet som ersätts ska ha inträffat i samband med att arbete utförs eller med förflyttning från ett ställe till ett annat på grund av arbetet. Olycksfall som inträffat i någon annan verksamhet, såsom i hushållsarbete, vid rastande av husdjur eller i andra hobbyer, omfattas inte av detta skydd.

Det föreslås att den ersättningspraxis som gäller de statsanställdas olycksfall i distansarbetet ska begränsas till att vara möjligast nära de ersättningar som betalas enligt frivilliga försäkringar av arbetsgivare inom den privata sektorn. Vid beredningen av ärendet har man inte beslutat att införa ett ersättningstak i euro, vilket de flesta frivilliga försäkringar som tecknas i händelse av olycksfall i distansarbetet har. Samma slutresultat eftersträvas genom en tidsmässig begränsning

av ersättningen. Olycksfall som inträffat i distansarbete är i allmänhet inte allvarliga, så sannolikt försämrar inte heller den tidsmässiga begränsningen den ekonomiska situationen för den som drabbats av ett olycksfall.

Statskontoret fattar beslut om ansökningar om ersättning. Dessa ersättningar är mer begränsade än ersättningarna för olycksfall i arbetet. Sökandet av ändring motsvarar förfarandet enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Straffbestämmelser enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (37 kap. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar) har inte tagits in i lagen. Dessa bestämmelser har inte tillämpats på de statliga arbetsgivarna vad gäller lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Om en tjänsteman vid ett ämbetsverk försummar sin anmälningsskyldighet enligt 14 § i denna lag ska det dömas som försummelse av tjänsteuppdrag eller som brott mot tjänsteplikt, av vilka följden blir antingen påföljder enligt statstjänstemannalagen (750/1994) eller tillämpning av bestämmelserna om tjänstebrott i 40 kap. i strafflagen (39/1889) på de allvarligaste fallen.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Konsekvenser för statsfinanserna

Beloppet av de ersättningar för olycksfall som Statskontoret betalar har särskilt när det gäller de som arbetar med administrativa uppgifter minskat avsevärt under statsförvaltningens omfattande rekommendation om distansarbete. I distansarbete inträffar färre olycksfall än i arbete på den ordinarie arbetsplatsen och de skador som orsakas av olycksfall i distansarbetet är i allmänhet lindrigare än de skador som orsakas av olycksfall som har samband med arbetet på den ordinarie arbetsplatsen. De som utför distansarbete har ofta också möjlighet att återhämta sig från sina skador antingen helt och hållet utan sjukfrånvaro eller i alla fall återvända till det arbete som de utför som distansarbete snabbare än de som utför arbete på den ordinarie arbetsplatsen. Om olycksfallsskyddet för distansarbete förbättras, orsakar det ändå sådana kostnader för staten som inte skulle uppstå om man lät bli att göra ändringar i det. Det antas att de eventuella ändringarna i lagstiftningen inte kommer att ha en betydande inverkan på den mängd distansarbete som utförs inom statsförvaltningen.

De ersättningsutgifter som orsakas av utvidgningen av olycksfallsskyddet kan i sin helhet uppskattas vara under 100 000 euro per år. Ersättningsbeloppet för ett enskilt skadefall beror ändå på skadans art och därför kan det på årsnivå uppstå stor variation i ersättningsbeloppet. Kalkylen för ersättningsutgifter baserar sig på en genomgång av de skador som har anmälts till Statskontoret under de senaste tre åren. En utvidgning av olycksfallsskyddet till att omfatta mat- och rekreationspauser ökar enligt denna granskning ersättningsutgifterna med cirka 50 000 euro per år. I kalkylen har man beaktat ersättningen för inkomstbortfall för tiden för arbetsoförmåga (cirka 23 000), sjukvårdskostnaderna (cirka 17 000) och den menersättning som betalas på basis av bestående men (cirka 8 000). Största delen av den ersättning för inkomstbortfall som betalas skulle betalas till en arbetsgivarmyndighet. Förutom ökningen av ersättningsutgifterna uppskattas propositionen orsaka 100 000 euro i tilläggsutgifter för Statskontoret på grund av ändringar i informationssystemet. Det behövs inte anställas mer personal på grund av propositionen. På motsvarande sätt har det uppstått kostnadsbesparingar till följd av ökat distansarbete som har lett till att antalet olycksfallsanmälningar till Statskontoret 2021 var 20 procent mindre än 2019. Det är också värt att notera att vad gäller olycksfall som har inträffat åren 2020 och 2021 så har arbetstagaren inte närapå alltid blivit sjukskriven, utan arbetstagaren har kunnat fortsätta att utföra arbete som distansarbete trots sin skada. Betydligt fler ersättningar för inkomstbortfall

för tiden för arbetsoförmåga hade annars betalats för arbete som utförs på den ordinarie arbetsplatsen.

4.2.2 Konsekvenser för myndigheterna

År 2019 anmäldes sammanlagt 18 stycken olycksfall i distansarbete till Statskontoret. Av skadorna hade 5 stycken (27 procent) inträffat under sådana omständigheter som ersätts. År 2020 ökade antalet olycksfall i distansarbete till 58 stycken skador. Man ansåg att 13 stycken (22 procent) hade inträffat under sådana omständigheter som ersätts. År 2021 var de motsvarande antalen 94 och 23 (24 procent). Majoriteten av de avslag som grundade sig på omständigheter hade samband med olycksfall som inträffat under mat- och rekreationspauser. Bland de avslagna skadorna fanns även några skador där avslagen gjordes på medicinska grunder.

På grund av covid-19-pandemin har distansarbete från och med mars 2020 ökat betydligt jämfört med tidigare. Från de ovan framförda antalen per år kan man dra slutsatsen att inverkan av ikraftträdandet av lagstiftningen om statsanställdas olycksfall i distansarbete på arbetsgivarmyndigheternas arbetsbörda kommer att förbli liten. På motsvarande sätt belastar inte de ersättningsärenden som behandlas som olycksfall i distansarbete myndigheterna som ersättningsärenden enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

I nedanstående tabell presenteras antalet ärenden och ersättningsantalet vad gäller ärenden om olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar som Statskontoret har behandlat 2017 - 2021.

År	Antal	Betalade ersättningar milj. €
2017	3 662	15,2
2018	3 727	15,5
2019	3 827	15,0
2020	3 706	23,0
2021	3 074	21,6

Närmare statistik om Statskontorets ärenden gällande olycksfall i arbetet och andra olycksfall finns tillgänglig via följande länk:

<https://www.valtiokonttori.fi/sv/statistik-och-rapporter/statistik-om-ersattnings-och-skadetjanster/statistik-olycksfall-i-arbetet-och-i-militartjanst/>

I nedanstående tabell presenteras de besvär som gjorts till besvärsnämnden för olycksfallsärenden och försäkringsdomstolen 2017 - 2021 om Statskontorets beslut fattade enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

År	Besvärsnämnden för olycksfallsärenden	Försäkrings- domstolen	Sammanlagt
2017	215	27	242
2018	172	43	215
2019	161	30	191
2020	164	22	186
2021	118	24	142

Av det ovannämnda framgår det att det antal ärenden som ska behandlas håller på att minska. Den största risken för olycksfall är i samband med arbetsresor. Till följd av minskande av arbetsresor på grund av det ökande distansarbetet minskar även antalet olycksfall i arbetet och antalet olycksfall som drabbat statsanställda i distansarbete och som behandlas enligt denna lag.

Högsta domstolen behandlade 2017 sammanlagt 5 och 2020 sammanlagt 2 besvärärenden om Statskontorets avgöranden enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Åren 2018 - 2019 och 2021 fördes inga sådana här ärenden till högsta domstolen för behandling.

Av ovanstående tabell kan man dra slutsatsen att 3–4 procent av besluten är föremål för sökande av ändring. Eftersom det förväntade antalet olycksfall i distansarbete årligen är cirka 20 olycksfall, orsakar lagändringen inte en betydande ökning av sökande av ändring till besvärnämnden för olycksfallsärenden, försäkringsdomstolen och högsta domstolen.

I 2 a § i lagen om statskontoret (305/1991) föreskrivs det om statens olycksfallsförsäkringspremie som tas ut av ämbetsverken. Enligt den är Statskontorets skadeståndsprestationer i olycksfalls- och trafikskadeärenden samt i ärenden som gäller ekonomiskt stöd som motsvarar grupplivförsäkring avgiftsbelagda. Finansministeriet kan bestämma att också andra motsvarande skadeståndsprestationer som produceras av Statskontoret ska vara avgiftsbelagda. Vid prissättningen av prestationerna iakttar Statskontoret i tillämpliga delar de principer som tillämpas i privat försäkringsverksamhet.

Utvidgningen av olycksfallsskyddet för distansarbete kommer troligen inte i sig att orsaka en ökning av olycksfallsförsäkringspremiens storlek, eftersom mängden olycksfall vid utförande av distansarbete antagligen också i fortsättningen kommer att vara mindre än den skulle vara vid utförande av arbete på tjänstestället eller den ordinarie arbetsplatsen. När det gäller den lagstadgade olycksfallsförsäkringen grundar sig ämbetsverkens premieandelar på ämbetsverkets egna ersättningsutgifter och på de gemensamma ersättningsutgifterna för ämbetsverkets verksamhetsområde. I premieandelen beaktas dessutom ersättningsverksamhetens omkostnader och premieandelens årliga över- eller underskott.

4.2.3 Konsekvenser för statsanställda som utför distansarbete

Propositionen förbättrar försäkringsskyddet för statsanställda i händelse av olycksfall. Denna lag möjliggör även ersättning för olycksfall som har drabbat statsanställda i distansarbete. På grund av detta minskar skillnaden jämfört med den personal inom den privata sektorn som har ett separat försäkringsskydd som deras arbetsgivare har tecknat.

Man bör särskilt fästa uppmärksamhet vid att denna lag inte ändrar arbetstiden och inte heller lagarna som gäller statsanställdas resande, tjänste- och arbetskollektivavtal eller andra bestämmelser, anvisningar eller rekommendationer som gäller dem.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

5.1.1 Försäkring av arbetstagare genom frivillig försäkring

Den fritidsförsäkring som avses i 199 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar är ett tillägg till arbetsgivarens obligatoriska olycksfallsförsäkring och måste skaffas som sådan

från samma företag som den obligatoriska försäkringen. Eftersom Statskontoret sköter om verkställandet av den obligatoriska olycksfallsförsäkringen för de som står i ett anställningsförhållande till staten, är det för staten inte möjligt att skaffa den försäkring som avses i bestämmelsen.

Försäkring av statens tjänstemän och arbetstagare genom försäkring för distansarbete förutsätter ändringar i den föreskrift om tillämpningen av statsbudgeten som nämns ovan. De kostnader som orsakas av försäkringen beror på omfattningen av det skydd som väljs och på beloppet av och självriskens för den eventuella sjukdagpenningen. Försäkringskostnaden för alla statsanställda kan uppskattas öka avsevärt.

5.1.2 Avtalsbaserat olycksfallsskydd i distansarbete för statsanställda

Olycksfallsskyddet för statsanställda kan eventuellt också utvecklas så att ersättningsvillkoren definieras i ett separat dokument, enligt vilket Statskontoret ersätter skadefall i distansarbete. Ersättningarna skulle betalas med en skadeskyddsavgift som tas ut hos ämbetsverken.

5.1.3 Lagstadgat olycksfallsskydd för distansarbete för statsanställda

Det är möjligt att genom lag ordna olycksfallsskydd i distansarbete för statsanställda. Ersättningsverksamheten kan skötas av Statskontoret i samband med de lagstadgade olycksfallserättningarna. De personalresurser som verksamheten förutsätter och de anslag som behövs för ersättningarna är beroende av skyddets omfattning. Verksamheten är avgiftsbelagd för ämbetsverken på samma grunder som skötandet av det lagstadgade olycksfallsskyddet.

5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

Danmarks arbetsmiljömyndighet heter Arbejdstilsynet. I lagstiftningen om olycksfall i arbete täcker försäkringsskyddet en skada till följd av arbete eller arbetsförhållanden, oberoende av var arbetet utförs. Detta gäller alltså också när arbetet utförs som distansarbete (t.ex. hemma) eller när det inte finns en fastställd plats för utförandet av arbetet. När en fast eller fastställd plats för utförandet av arbetet inte finns är ersättningsskyddet enligt bestämmelserna i kraft från den tidpunkt då arbetstagaren lämnar sitt hem fram till dess att arbetstagaren återvänder hem. När arbetstagaren utför arbete i sitt eget hem har detta försäkringsskydd i händelse av vilken som helst skada som inträffar i arbetet eller som har samband med det. Detta gäller också exempelvis när man äter lunch. Försäkringen skyddar inte mot de olycksfall som inträffar vid utförande av enskilda sysslor, såsom att tömma diskmaskinen. I regel täcker bestämmelserna inte de olycksfall som har inträffat under en resa mellan bostaden och arbetsplatsen. Det finns dock vissa undantag om resandet sker i samband med arbetet eller om det ordnas av arbetsgivaren, eller om avvikelserna från resan mellan bostaden och arbetsplatsen är i arbetsgivarens intresse. Försäkringen täcker inte sådana avvikelser från resan mellan bostaden och arbetsplatsen som beror på privata skäl, såsom att föra sitt barn till barndagvård. Detta gäller också när arbetet utförs hemma.

I Sverige sköter Afa Försäkring ärenden som berör olycksfallsförsäkring. För arbete som utförs hemma finns det ett försäkringsskydd, som regleras av arbetsavtalet, i händelse av ett olycksfall när det gäller sedvanliga åligganden i samband med arbetet. Detta gäller alltså också i annat distansarbete, exempelvis när det inte finns en fastställd plats för utförande av arbetet. I arbete som utförs hemifrån eller i annat distansarbete, exempelvis när det inte finns en fastställd plats för utförandet av arbetet, täcker försäkringsskyddet samma förmåner som vid ett olycksfall som inträffat på den ordinarie arbetsplatsen. När arbete utförs i de lokaler som arbetsgivaren tillhandahåller täcker skyddet för arbetsskadeförsäkringen avvikelser från färdstruten mellan bostaden och arbetsplatsen när det egna barnet förs till och hämtas från barndagvård under resan mellan

arbetsplatsen och hemmet. Det finns inte i större utsträckning försäkringspraxis som har samband med frågorna i denna proposition.

Tyskland (DGUV, Deutsche Gesetzliche Unfallversicherung). I Tyskland finns det lagstadgad olycksfallsförsäkring som är i kraft såväl i de lokaler som tillhandahålls av arbetsgivaren som i distansarbete som utförs hemma, eller i övrigt i distansarbete när det inte finns en fastställd plats för utförande av arbetet. I arbete som utförs hemma täcker försäkringen utöver själva utförandet av arbetet dessutom också situationer där arbetstagaren exempelvis går från sitt arbetsbord till en skrivare som finns någon annanstans. I lokaler som tillhandahålls av arbetsgivaren täcker försäkringen också nödvändig förflyttning på grund av måltider eller toalettbesök, eftersom arbetstagaren är utsatt för risker i samband med arbetet när arbetstagaren är i rörelse. Försäkringen täcker dock inte själva ätandet eller användandet av toaletten. I arbete som utförs hemma täcker försäkringen ingendera av dessa situationer. I arbete som utförs i de lokaler som arbetsgivaren tillhandahåller täcker olycksfallsförsäkringen sådana avvikelser från färdrutten mellan bostaden och arbetsplatsen för att föra det egna barnet till barndagvård och hämta det därifrån som görs för att kunna sköta det egna arbetet (verksamhet som hänför sig till det egna yrket). Om en försäkrad person avviker från färdrutten för att föra sitt eget barn till barndagvård för att kunna sköta sitt arbete täcker försäkringen också dessa avvikelser. I Tyskland förs det en politisk diskussion om huruvida olycksfallsförsäkringen för arbete som utförs hemma täcker resan till det egna barnets barndagvård och sedan tillbaka hem för att sköta det egna arbetet (verksamhet som hänför sig till det egna yrket).

6 Remissvar

Begäran om utlåtande publicerades i tjänsten Utlåtande.fi den 12 maj 2022 på finska och den 3 juni 2022 på svenska. Remisstiden löpte ut den 1 juli 2022. Sammanlagt 25 utlåtanden lämnades in. Dessutom meddelade inrikesministeriet, miljöministeriet och försäkringsdomstolen att de inte har några kommentarer.

Utlåtanden lämnades av Finlands Juristförbund, Statskontoret, Finlands näringsliv EK, Företagarna i Finland rf, Olycksfallsförsäkringscentralen, Kyrkans arbetsmarknadsverk, Suomen Syyttäjähdistys ry, Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna KT, statsrådets kansli, utrikesministeriet, justitieministeriet, försvarsministeriet, finansministeriet, kommunikationsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet, skatteförvaltningen och Justitiekanslersämbetet.

Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf, Akava ry, Förhandlingsorganisationen för offentliga sektorns utbildade FOSU rf, STTK rf och Fackförbundet Pro rf lämnade ett gemensamt utlåtande. Utöver dessa lämnade Förhandlingsorganisationen för offentliga sektorns utbildade FOSU rf ett separat utlåtande.

Statsrådets kansli, utrikesministeriet, kommunikationsministeriet och arbets- och näringsministeriet ansåg att den lag som är under beredning kan understödjas. Utrikesministeriet föreslog dessutom att bestämmelserna om ersättning i den föreslagna lagen ska harmoniseras med lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Justitieministeriet ansåg att det är motiverat att utvidga ersättningsskyddet till att även omfatta olycksfall i distansarbete. Enligt ministeriet bör man vid föreskrivandet om omfattningen av ersättningen för statsanställdas olycksfall i distansarbetet ta arbetstagarens gruppförsäkring för heltid som jämförelsepunkt. Dessutom konstaterade justitieministeriet att det i lagförslaget inte

heller finns bestämmelser om ersättning för merkostnader för vårdbidrag, klädtillägg eller hemvård enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Ministeriet fäste dessutom uppmärksamhet vid propositionens begränsning av rätten att söka ändring, vilken gör att högsta domstolen inte fungerar som besvärsinstans. Dessutom ansåg ministeriet att motiveringarna till begränsningen av ersättningsbeloppen var otillräckliga.

Försvarsministeriet understödde förslaget, men påpekade att de olycksfall som drabbar försvarsministeriets personal under motionsidrott även i fortsättningen bör ersättas. På grund av detta ska utkastet till regeringspropositionen preciseras, eftersom olycksfall som har inträffat under motionsidrott inte anses vara sådana olycksfall i distansarbete som ersätts enligt utkastet.

Finansministeriet ansåg i sitt utlåtande att utgångspunkterna i propositionen är motiverade och kan understödjas. Ministeriet uttryckte ändå sin oro om att försäkringsskyddet i och med propositionen utvidgas till att omfatta exempelvis resor till fritidsbostäder. En noggrant preciserad definition av distansarbetsplats ska ingå i lagen. Vid den fortsatta beredningen bör man enligt ministeriet även fästa uppmärksamhet vid hur arbetsgivaren kan uppfylla sina skyldigheter enligt arbetarskyddslagen. Dessutom bör särskild uppmärksamhet fästas vid innehållet i arbetstidslag och statens arbetstidsavtal vad gäller resor och pauser under arbetsdagen. Förutom dessa bör man i den fortsatta beredningen av propositionen även bedöma den totala nyttan och inverkan av den föreslagna lagen i förhållande till den gällande lagstiftningen (den administrativa bördan för arbetsgivarna och Statskontoret, den föreslagna lagens flertydighet i olika situationer, utvidgning av ersättning för olycksfall till att gälla utanför arbetstiden och i privatlivet samt fördelningen av resurser som verkställigheten av regeringspropositionen förutsätter).

Jord- och skogsbruksministeriet understöder propositionen. Utöver detta föreslog ministeriet att särskilt motiveringen till lagförslagets 5 § och 6 § ska preciseras vad gäller skyddets omfattning för branschen. Ministeriet föreslog också att man i den fortsatta beredningen ska precisera olycksfallsskyddet för arbete under så kallade promenadmöten.

Social- och hälsovårdsministeriet ansåg att propositionen är motiverad. Ministeriet fäste uppmärksamhet vid 6 §, där det föreskrivs om olycksfall i distansarbetet som drabbar en statsanställd utanför ett område som hör till distansarbetsplatsen. I paragrafens 2 och 4 punkt i propositionen som var på remiss föreskrivs om olycksfallsskydd under en resa som görs på grund av ordnande av barndagvård. I den fortsatta beredningen finns det skäl att utreda skillnaden mellan 2 och 4 punkten och bedöma om det i allmänhet behövs bestämmelser om avvikelser enligt 6 § 4 punkten, eftersom en betydande fördel med distansarbete kan anses vara det minskade behovet av resande. Även motiveringen till propositionens 5 § borde preciseras vad gäller sysslor som har samband med skötsel av det personliga hemmet och hushållet.

Justitiekanslersämbetet konstaterade att behovet av ökade resurser och andra konsekvenser för myndigheter behöver bedömas i propositionen. Till propositionen bör fogas definitionsbestämmelser och man bör se till konsekvens i lagstiftningen med beaktande av bestämmelserna i 25 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Vad gäller definitionsbestämmelserna behöver man konsultera justitieministeriet. Justitiekanslersämbetet fäste även uppmärksamhet vid den föreslagna begränsningen av rätten att söka ändring, vilken gör att högsta domstolen inte fungerar som besvärsinstans. Detta förutsätter enligt Justitiekanslersämbetet noggranna motiveringar och en utökad författningsrättslig analys av propositionens konsekvenser. I den fortsatta lagberedningen bör även hur ett ersättningsärende inleds och straffbestämmelserna beaktas.

Skatteförvaltningen fäste i sitt utlåtande uppmärksamhet vid de ändringar som orsakas av genomförandet av den nya lagstiftningen i särskilt informationsinnehållet i inkomstregistret och i

distribueringen av dess information. Ändringar i informationsinnehållet påverkar även verksamheten av inkomstregistrets intressentgrupper. Det måste reserveras tillräckligt med tid för de nödvändiga systemändringarna.

Fackförbunden och deras centralorganisationer understödde propositionen och dess målsättningar. Enligt remissinstanserna bör de föreslagna begränsningarna av ersättningarna inte genomföras, utan ersättningarna bör bestämmas enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. På väckande och behandling av ersättningsärenden bör man tillämpa bestämmelserna i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Rätten att söka ändring hos högsta domstolen bör inte begränsas.

Förhandlingsorganisationen för offentliga sektorns utbildade FOSU rf konstaterade dessutom i ett separat utlåtande att olycksfall som inträffar i samband med egentligt arbete på distansarbetsplatsen även i fortsättningen bör ersättas enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Dessutom motsatte sig Förhandlingsorganisationen för offentliga sektorns utbildade FOSU rf begränsningen av rätten att söka ändring. Finlands Juristförbund understödde propositionen och dess målsättningar. Vid den fortsatta beredningen bör man föreskriva om rätten till familjepension vid dödsfall orsakat av olycksfall. Remissinstansen föreslog liksom fackförbunden och deras centralförbund att bestämmelserna i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar bör tillämpas på ersättningsbeloppen samt på väckande och behandling av ersättningsärenden. Även Finlands Juristförbund motsatte sig den föreslagna begränsningen av rätten att söka ändring.

Finlands Åklagarförening rf understödde propositionen. Remissinstansen föreslog dessutom att ersättningarna för olycksfall som inträffat i distansarbete ska bestämmas enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar inom staten.

Statskontoret understödde propositionen och den föreslagna begränsningen av ersättningarna som betalas. Statskontoret föreslog också några preciseringsringar av texten. Enligt Statskontorets uppskattning behövs det inte anställas mer personal på grund av propositionen, men systemändringarna orsakar uppskattningsvis 100 000 euro i tilläggskostnader. Å andra sidan har det ökade distansarbetet lett till att antalet olycksfallsanmälningar till Statskontoret 2021 var 20 procent färre än 2019.

Enligt Olycksfallsförsäkringscentralen innebär den föreslagna lagen att en grupp av arbetstagare, de statsanställda, får ett mer omfattande lagstadgat olycksfallsskydd än vissa grupper av arbetstagare på den privata arbetsmarknaden och inom kommunsektorn. Genom den föreslagna lagen sätts statsanställda i en bättre position än kommunsektorns arbetstagare och de arbetstagare på den privata arbetsmarknaden vars arbetsgivare inte har tecknat en frivillig fritidsförsäkring enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Propositionen förbättrar statsanställdas ställning i förhållande till de arbetstagare som inte omfattas av det frivilliga försäkringsskyddet. Principiell tillämpning av flera lagar på en situation är utmanande den som verkställer lagen.

Tidigare har man berett den lagstiftning om skydd för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar som hänför sig till den sociala tryggheten med ledning av social- och hälsovårdsministeriet så att den enhetligt gäller alla grupper av arbetstagare. Remissinstansen ansåg att finansministeriet förhastat har inlett lagberedningen utan att ha en helhetsbild av socialskyddet och av utvecklingen av tolkningen av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar genom rättspraxis.

Att utvidga olycksfallsskyddet till resor mellan distansarbetsplatser eller resor till barndagvårdsplatsen innebär att skyddet omfattar olycksfall som är allvarigare än genomsnittet, så kallade

reseolycksfall som orsakar längre perioder av arbetsoförmåga. Då stiger ersättningsutgifterna jämfört med den nuvarande situationen gällande ersättningar för distansarbete samt gällande de olycksfall i distansarbete som har ersatts hittills och de kostnader som de har orsakat.

Utöver dessa hade remissinstansen framfört detaljerade kommentarer om att platsen där arbetsgivaren ska utföra sitt arbete är obestämd, prioriteringen mellan förmåner som betalas på basis av olika lagar, definitionen på olycksfall i distansarbete, distansarbetsplatsen, bestämmelsen av en resas längd som görs under en paus, ersättningen av sjukvårdskostnader, tidsfristen för ersättningen av privata föremål, bestämmandet av årsinkomst, hur länge rehabiliteringspenning betalas, sänkningen av engångsersättningen i samband med förvärrande av men och specificering av beloppen.

Företagarna i Finland ansåg att det i sig är värt att understöda att man gör det möjligt att även försäkra statsanställda mer omfattande i distansarbete. Remissinstansen ansåg dock att det är något problematiskt att de arbetstagare som utför distansarbete skulle ha lagstadgat skydd med olika innehåll beroende på vilken sektor de arbetar i. Enligt Företagarna i Finland kunde propositionen även ha utarbetats på basis av de modeller som presenteras under punkt fem (alternativa handlingsvägar) i regeringens utkast till proposition.

Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna KT ansåg att det finns behov av att bedöma om det är ändamålsenligt och i enlighet med opartiskt bemötande att de arbetstagare som utför distansarbete har lagstadgat skydd med olika innehåll beroende på vilken sektor de arbetar i. Enligt förslaget utvidgas omfattningen av ersättningen av olycksfall i arbete avsevärt. Enligt KT kan de föreslagna bestämmelserna orsaka tolkningsmässiga utmaningar jämfört med ersättningsarna för arbete på den ordinarie arbetsplatsen. Propositionens motivering är till denna del relativt snäv och kräver precisering. Enligt remissinstansen bör man även ur ett bredare perspektiv fästa uppmärksamhet vid propositionens eventuella konsekvenser om man senare utreder utvidgning av skyddet för arbetstagarna i andra sektorer också.

Kyrkans arbetsmarknadsverk understödde inte denna proposition, eftersom den utvidgar statens nuvarande lagstadgade arbetsgivaransvar. Propositionen kan leda till förändringstryck inom andra arbetsmarknadssektorer.

Enligt Finlands näringsliv EK bör det inte föreskrivas om ett olycksfallsskydd som endast berör en grupp av arbetstagare som avses i denna proposition. De anser att beredningen av ärendet inte bör fortsätta. Genom den föreslagna separata lagen försätts statsanställda i en bättre position än majoriteten av den privata sektorns arbetstagare. Det finns ingen saklig grund för detta. Det har inte gjorts en bedömning av propositionens konsekvenser för arbetstagare inom andra arbetsgivarsektorer, och inte heller på ett allmänt plan vad gäller systemet enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Propositionen utvidgar det gällande olycksfallsskyddet till att gälla bland annat pauser i distansarbetet och resor mellan distansarbetsplatser. Inga begränsningar i resande under arbetsdagen eller i distansarbetet har föreslagits. Ersättningen för olycksfall i distansarbete enligt propositionen anses vara oskäligt omfattande.

Enligt EK har också beredningen av propositionen gjorts på ett ovanligt sätt. Beredningen och utvecklingen av lagstiftningen om olycksfall i arbetet ska enligt remissinstansen göras under ledning av social- och hälsovårdsministeriet. Rätten att söka ändring hos högsta domstolen bör inte begränsas på ett sätt som avviker från lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Remissvaret har genom följande begränsningar beaktats i den fortsatta beredningen. Högsta domstolen som besvärinstans ingår i propositionen på motsvarande sätt som vad som föreskrivs om det i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Ersättningarna har bevarats

såsom föreslogs ursprungligen i den proposition som var på remiss. Arbetsgivarens möjligheter att kontrollera distansarbetet är på de sätt som beskrivs i denna proposition begränsade. Olycksfall som inträffat i distansarbete är i allmänhet lindriga. En person som utför distansarbete kan själv minska sin risk för olycksfall genom att exempelvis begränsa sin förflyttning från distansarbetsplatsen. Ett olycksfall som inträffat i samband med distansarbete ersätts som ett olycksfall som inträffat på en av arbetsgivaren anvisad arbetsplats.

Distansarbetsplats definieras i lagens 5 §. Ordalydelsen och innehållet i 6 § om olycksfall som inträffat utanför ett område som hör till distansarbetsplatsen har preciserats. Konsekvensbedömningen i proposition har preciserats genom att man har tillsatt en utredning om antalet behandlingar av olycksfallsärenden inom staten.

Under den fortsatta beredningen av lagen meddelade Skatteförvaltningen att de behövliga systemändringarna hinner genomföras om lagen i enlighet med vad som föreslås träder i kraft den 1 januari 2023.

I 7 § i den föreslagna lagen föreskrivs inte att den fullkostnadsavgift som avses i 40 och 41 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska betalas. Det är inte ändamålsenligt att staten till de statligt finansierade välfärdsområdena och välfärdssammanslutningarna ersätter fullkostnadsavgiften som avses i den ovannämnda lagen.

Rubriken till 14 § om hur ersättningsärende väcks har ändrats. Istället för anmälning av olycksfall är rubriken ”Hur ersättningsärende väcks”.

Hänvisningar till justering av ersättningarnas penningbelopp eller avrundning av penningbelopp i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (268 och 269 § i den lagen) behöver inte fogas till denna lag, eftersom ersättningar enligt denna lag på grund av de föreslagna tidsfristerna för dem inte behöver ändras vid utbetalning.

7 Specialmotivering

1 §. Tillämpningsområde. Det föreslås att lagen ska tillämpas på en skada som drabbar en stats-tjänsteman eller en person som står i arbetsavtalsförhållande till staten. Sådana statstjänstemän som avses i lagen är personer som står i anställningsförhållande till en statlig förvaltningsmyndighet eller ett annat ämbetsverk eller en annan inrättning som omfattas av statens budgetekonomi, inklusive de statliga myndigheterna i landskapet Åland, riksdagens ämbetsverk samt republikens presidents kansli. Däremot tillämpas lagen inte på de olycksfall i distansarbete som drabbat tjänstemän inom den medelbara offentliga förvaltningen, såsom personal vid Finlands Bank eller FPA. Denna lag tillämpas inte heller på personalen vid statliga fonder utanför statsbudgeten och vid statliga affärsverk.

2 §. Begränsningar av tillämpningsområdet och avdrag från ersättningar. Det föreslås att om en person får ersättning för en skada med stöd av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar kan denna inte få ersättning enligt denna lag för samma skada.

Denna lag är sekundär i förhållande till vissa andra ersättningssystem. Enligt 2 mom. dras från ersättningar enligt denna lag av sådana ersättningar som den skadade för samma skada har rätt till med stöd av patientförsäkringslagen (948/2019), trafikförsäkringslagen (460/2016) eller lagen om ansvar i spårtrafik (113/1999). Enligt 3 mom. dras från den olycksfallspension eller rehabiliteringspenning som betalas för olycksfall i distansarbete av delinvalidpension, rehabiliteringsstöd eller invalidpension och ålderspension som betalas för samma skada och samma tid.

Till den skadade kan Statskontoret bevilja ersättning enligt denna lag, även om dennas rätt till ersättning med stöd av andra lagar fortfarande inte har avgjorts.

3 §. Skadefall som ersätts. Det föreslås att statsanställdas olycksfall som inträffat under förhållanden som hänför sig till distansarbetet ersätts enligt denna lag.

4 §. Bedömning av medicinskt orsakssamband samt olycksfall och skada eller sjukdom som förvärras väsentligt till följd av olycksfall. En förutsättning för att ersättning ska betalas för ett skadefall är på motsvarande sätt som i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar att det finns ett sannolikt medicinskt orsakssamband mellan skadefallet och skadan eller sjukdomen. Enligt förslaget ska bestämmelsen tillämpas på motsvarande sätt som 16 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Begreppet olycksfall motsvarar definitionen i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och avsikten är att bestämmelsen tillämpas på samma sätt som 17 § i den lagen. Också om väsentligt förvärrande av lyte, skada och sjukdom föreskrivs på motsvarande sätt som i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Avsikten är att bestämmelsen ska tillämpas på motsvarande sätt som 19 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

5 §. Distansarbetsplats och olycksfall i distansarbete som inträffar på ett område som hör till distansarbetsplatsen. I paragrafens 1 mom. definieras distansarbetsplats enligt denna lag. Definitionen baserar sig på finansministeriets anvisning ”Principer för distansarbete och anställningsvillkor” (VN/24414/2020-VM-1). Det är även möjligt att definiera distansarbete genom en contrario-tolkning av 25 § i lag om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar som innehåller hänvisningar till bestämmelserna i 22 och 23 § i den lagen. Den valda definitionen betonar att det i denna lag föreskrivs om statsanställdas olycksfall i distansarbete och inte om det till tillämpningsområde sett mest omfattande olycksfallsskyddet i distansarbete.

Distansarbetets viktigaste kännetecken är att arbete som kan utföras i arbetsgivarens lokaler eller de lokaler som arbetsgivaren har anvisat, utförs utanför den ordinarie arbetsplatsen och att arbetet utförs eller organiseras med hjälp av datateknik. Distansarbetsplatsen ska lämna sig för utförande av arbete. En distansarbetsplats är en för distansarbete passande lokal som inte tillhandahålls av arbetsgivaren och som arbetstagaren enligt anvisningar från sin arbetsgivarmyndighet får utföra sitt tjänsteåliggande eller sin arbetsuppgift i. En distansarbetsplats kan exempelvis vara tjänstemannens hem, fritidsbostad eller en lokal som tillhandahålls av kommunen. Statens samutnyttjade lokaler betraktas däremot som lokaler anvisade av arbetsgivaren där lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas om det inträffar en skada. Olycksfall i distansarbete enligt denna lag är ett olycksfall som har inträffat på distansarbetsplatsen i något annat sammanhang än i samband med arbetet i sådan verksamhet som vanligen hänför sig till arbetet. Olycksfall som inträffat i samband med arbetet ersätts i enlighet med lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Förutom de statliga arbetsgivarnas allmänna anvisning om distansarbete så kan även enskilda ämbetsverk eller inrättningar ha gett anvisningar om distansarbete till sin personal. Och naturligtvis kan chefer även anvisa anställda i ärenden som gäller distansarbete. Omständigheter som hör till arbetsledningsrätten innebär inga nya skyldigheter för arbetsgivaren och den administrativa bördan ökar inte heller på grund av det. Distansarbetsplatsen kräver sålunda inget särskilt beslut av arbetsgivaren om platser som lämpar sig för utförande av distansarbete. Det räcker att distansarbetsplatsen är i enlighet med allmänna anvisningarna om distansarbete, såsom i enlighet med finansministeriets anvisning eller de mer specifika anvisningar av arbetsgivaren eller chefen som nämns ovan.

Enligt 2 mom. ersätts som olycksfall enligt denna lag en statsanställds olyckasfall i distansarbete som är en plötslig, oförutsedd händelse som orsakats av en yttre faktor och som leder till en skada eller en sjukdom hos personen och som har inträffat på ett område som tillhör distansarbetsplatsen, men som inte ersätts med stöd av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Definitionen på olycksfall motsvarar bestämmelsen i 17 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Som en statsanställds olycksfall i distansarbetet ersätts ett olycksfall som har inträffat i sedvanlig verksamhet som hänför sig till distansarbetet. Sådant är exempelvis att en person förflyttar sig från ett ställe till ett annat på distansarbetsplatsen, såsom från köket till skrivbordet eller från balkongen till en arbetsstation i personens bostad. Som olycksfall i distansarbete ersätts också olycksfall som inträffat under en sedvanlig mat- eller rekreationspaus under en distansarbetsdag. Som sedvanligt anses bland annat att laga eller värma mat eller dryck till sig själv, att hämta förfriskningar och att besöka toaletten. All förflyttning på distansarbetsplatsen som dessa sysslor förutsätter anses också vara sedvanlig. Olycksfall som inträffat under en kortvarig rekreation, såsom en promenad eller under utförande av pausgymnastik i samband med arbetet ersätts också. Olycksfall som inträffat under exempelvis frivillig motionsidrott under distansarbetsdagen eller i samband med skötsel av privata angelägenheter såsom hushållsarbete, barndagvård eller underhåll av fastigheten ersätts inte. Olycksfall som har inträffat under en persons fritid ersätts inte som ett olycksfall i distansarbete enligt denna lag. Ett absolut krav för att ett olycksfall i distansarbete ska omfattas av ersättning är att olycksfallet har inträffat i samband med sedvanlig verksamhet i distansarbetet. Exempelförteckningen är inte uttömmande och avsikten är inte heller att bestämmelserna i denna paragraf eller lag ska vara kasuistiska och heltäckande. Det centrala är att en persons olycksfallsskydd motsvara det skydd personen har när personen befinner sig i de arbetslokaler som arbetsgivaren anvisat. Statskontorets avgöranden och rättspraxis skapar sinom tid gränser mellan de skadefall som ersätts och de som inte ersätts enligt denna lag.

6 §. *Olycksfall i distansarbetet som drabbar en statsanställd utanför ett område som hör till distansarbetsplatsen.* Det föreslås att ett olycksfall som inträffat utanför ett område som hör till distansarbetsplatsen ersätts om det har inträffat under förhållanden som särskilt anges i lag. Enligt 1 punkten omfattar skyddet olycksfall som har inträffat under en sedvanlig resa mellan personens bostad och distansarbetsplatsen. Med en sedvanlig resa avses en sådan färdrott mellan bostaden och distansarbetsplatsen som är motiverad med tanke på bland annat trafikförbindelser, tillgängliga transportmedel, trafikförhållanden samt resans längd och den tid som resan tar. Med bostad avses utöver arbetstagarens stadigvarande bostad också en tillfällig bostad eller inkvartering liksom en fritidsbostad från vilken arbetstagaren på grund av utförande av distansarbete åker till distansarbetsplatsen eller tillbaka. Olycksfallsskydd enligt denna lag gäller också resor som istället för att börja från bostaden börjar från personens ordinarie arbetsplats eller slutar där. Om personen på grund av sitt arbete har behov av att röra sig mellan distansarbetsplatser som är utanför den egna bostaden är motsvarande olycksfallsskydd i kraft även då. Ett sådant behov kan vara exempelvis att skriva under en handling, att kopiera handlingar eller att delta i ett möte som ordnas på en annan distansarbetsplats och som förutsätter fysisk närvaro. En resa innebär alltid en förhöjd risk på olycksfall jämfört med om personen inte lämnar distansarbetsplatsen. På grund av detta är det nödvändigt att på det beskrivna sättet begränsa olycksfallsskyddet i distansarbete vad gäller resor mellan distansarbetsplatser. Enligt 2 punkten omfattas ett olycksfall som inträffar under en sedvanlig mat- eller rekreationspaus och en resa i direkt anslutning till den i närheten av distansarbetsplatsen av skyddet. Personens olycksfallsskydd motsvarar då skyddet som personen omfattas av om personen under en mat- eller rekreationspaus avlägsnar sig från de arbetslokaler som arbetsgivaren anvisat. Olycksfallsskyddet begränsas därmed till förflyttning i distansarbetsplatsens närhet. Skyddet gäller alltså inte exempelvis när personen under sin lunchpaus åker bil till sin fritidsbostad. Då är det inte fråga om

en sedvanlig mat- och rekreationspaus, utan en resa mellan distansarbetsplatser som i detta fall inte är nödvändigt enligt det som beskrivs i 1 mom. ovan.

Enligt 3 punkten ersätts också olycksfall som har inträffat under en sedvanlig resa från bostaden eller distansarbetsplatsen till vårdplatsen för ordnande av vård av barn. Olycksfallsskyddet omfattar sålunda även mindre avvikelser från den kortaste färdrutten för besök i en matvaruaffär eller för någon annan med dem jämförbar orsak. Med en sedvanlig resa avses en sådan färdrott mellan bostaden och barndagvårdsplatsen som är motiverad med tanke på bland annat trafikförbindelser, tillgängliga transportmedel, trafikförhållanden samt resans längd och den tid som resan tar. Med bostad avses utöver arbetstagarens stadigvarande bostad också en tillfällig bostad eller inkvartering liksom en fritidsbostad från vilken arbetstagaren på grund av distansarbete åker till barndagvårdsplatsen eller tillbaka. Lagen om småbarnspedagogik (540/2018) trädde i kraft den 1 september 2018. I denna lag används begreppet dagvård, som även kan omfatta vård av barn på annat sätt än vad som avses i lagen om småbarnspedagogik. Distansarbetsplats definieras i 5 § 1 mom. Skyddet är endast i kraft under den direkta resan, inte i lokalerna för barndagvården, bostaden eller distansarbetsplatsen under en sådan resa. Resan anses börja när personen har stigit ut över tröskeln till ytterdörren i sin bostad, på distansarbetsplatsen eller på barndagvårdsplatsen eller ut i trapphuset. Till en sedvanlig resa mellan bostaden och distansarbetsplatsen räknas också mindre avvikelser från den sedvanliga färdrutten när avvikelserna sker till följd av barndagvård eller besök i en matvaruaffär eller av någon annan med dem jämförbar orsak. Med annan orsak avses exempelvis att barnet förs till och hämtas från skolan eller en avvikelse för att tanka bilen på en servicestation som ligger intill den sedvanliga färdrutten. Det är inte fråga om en ringa avvikelse om avvikelsen från färdrutten mellan bostaden och arbetsplatsen är tids- eller distansmässigt betydande. Så är vanligen fallet när en arbetstagare uträttar ärenden i flera affärer i ett köpcentrum eller går på restaurang under resan.

7 §. Ersättning för sjukvård. Det föreslås att det när det gäller ersättning för sjukvård hänvisas till 36–39 och 42–49 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Bland annat kundens betalningsandel för undersökning av skada eller sjukdom och för vård, mediciner och medicinsk rehabilitering som ges som behandling ersätts. Även sjukvård som ges i den privata hälso- och sjukvården ersätts. Även lönen för undersökningstiden ersätts. I 2 mom. föreskrivs det att rese- och inkvarteringskostnader som hänför sig till sjukvård ersätts enligt 50 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

I 3 mom. begränsas ersättningen av kostnaderna till en period på två år från att skadefallet har inträffat. Sålunda fortsätter inte betalningen av utgifterna enligt denna paragraf efter att den utsatta fristen på två år för ersättning för sjukvård har gått ut.

8 §. Ersättning för vissa föremål som varit i personligt bruk. När det gäller ersättning för föremål som varit i personligt bruk och som skadats i samband med olycksfall i distansarbete så iakttas bestämmelserna i 54 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

9 §. Dagpenning och olycksfallspension. Enligt 1 mom. ska vid utbetalning av dagpenning iaktas vad som föreskrivs i 56–62 och 81 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

I 2 mom. föreslås det bestämmelser om ersättning för olycksfallspension i enlighet med 63, 64 och 66 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Olycksfallspension betalas högst under ett år från och med att dagpenningsperioden har löpt ut. Sålunda upphör utbetalningen av olycksfallspension när den utsatta fristen på två år för kostnadsersättningarna och ersättningen för inkomstbortfall har gått ut.

10 §. Arbetsprövning och rehabiliteringspenning som betalas för tiden för arbetsprövning. För att stödja den skadades återvändande till arbetet kan rehabiliteringspenning betalas för tiden för arbetsprövning. För samma tid har man varken rätt till dagpenning eller olycksfallspension. Enligt 2 mom. bestäms rehabiliteringspenningens belopp i enlighet med 69 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Genom arbetsprövning strävar man efter att få personen att återvända till arbetslivet efter en olycka. Rehabiliteringsförmåner enligt denna lag är avsevärt mer snäva än motsvarande förmåner enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Detta är ett medvetet val av lagstiftaren, eftersom arbetsgivarens möjligheter att kontrollera arbetsförhållandena och även i övrigt övervaka utförandet av arbete är avsevärt mer begränsade än när arbetet utförs i de arbetslokaler som arbetsgivaren anvisar.

Enligt 3 mom. upphör betalningen av rehabiliteringspenningen senast när det har förflutit två år sedan skadefallet. Sålunda kan inte heller utbetalningen av rehabiliteringspenningen fortsätta efter den utsatta perioden på två år för kostnadsersättningarna och ersättningen för inkomstbortfall.

11 §. Bestående men. Enligt 1 mom. betalas ersättning för bestående allmänt men till följd av en skada eller en sjukdom som orsakats av ett skadefall. Menets omfattning bestäms enligt invaliditetsklassificeringen i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, det vill säga enligt samma invaliditetsklass som menersättningen. Enligt förslaget ska för bestående men enligt invaliditetsklass 20 betalas som en engångsersättning 65 000 euro och för partiellt bestående men som en engångsersättning så många tjugondedelar av detta ersättningsbelopp som invaliditetsklassen utvisar. Fortlöpande menersättning betalas inte. I 2 mom. föreskrivs det om att höja ersättningsbeloppet, om invaliditetsklassen stiger med minst en klass på grund av att skadan eller sjukdomen förvärrats. Enligt 3 mom. ska ersättning för bestående men krävas senast fem år från att skadefallet har inträffat. Den utsatta fristen för ersättningen för bestående men är längre än de två år som är utsatta för sjukvårdskostnader och ersättning för inkomstförlust, så att det är möjligt att också ansöka om ersättning för men som framkommit senare. Enligt 4 mom. ska det penningbelopp som nämns i 1 mom. justeras årligen med den lönekoeficient som avses i 96 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006). Det justerade penningbeloppet avrundas till närmaste hela tusental euro.

12 §. Begravningshjälp och kostnader för att transportera den avlidna. Begravningshjälp och kostnader för att transportera den avlidna bestäms i enlighet med 109 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Enligt 2 mom. ska ersättning krävas senast fem år från att skadefallet har inträffat. Tidsfristen motsvarar den tidsfrist som fastställts för yrkande av ersättning för men enligt 11 § i denna lag. Till skillnad från lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar hör inte familjepension till ersättningarna enligt denna alg. Detta beror på det som beskrivs i avsnitt 2.3 i propositionen, det vill säga det beror på arbetsgivarens begränsade möjlighet att påverka ledningen och övervakningen av distansarbetet samt i hurdana lokaler och förhållanden distansarbetet utförs.

13 §. Behörig försäkringsanstalt. Den myndighet som verkställer denna lag är Statskontoret, som ansvarar för olycksfallsskyddet för statsanställda. För tydlighetens skull konstateras det att behandling av ärenden hos Statskontoret är skötsel av en offentlig förvaltningsuppgift.

14 §. Anmälan om olycksfall i distansarbete. Olycksfall i distansarbete ska anmälas till arbetsgivaren genast när det med hänsyn till omständigheterna är möjligt. Enligt 2 mom. ska arbetsgivaren anmäla ett olycksfall i distansarbetet till Statskontoret senast tio vardagar efter det att arbetsgivaren fick kännedom om skadefallet. Statskontoret ska fastställa ett formulär för denna anmälan. Enligt 3 mom. ska ersättningsärendet väckas senast ett år från skadedagen. Ju snabbare

ett ärende som gäller olycksfall i distansarbete väcks, desto lättare är det att sköta det. Det ligger också i den skadelidandes intresse att ersättningsärendet avgörs så snart som möjligt.

15 §. Annan tillämpning av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. I 1 och 2 mom. anges de bestämmelser i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar som tillämpas på ersättningsförfarandet enligt denna lag. Denna lag tillämpas endast på personalen inom statens budgetekonomi. Endast Statskontoret behandlar dessa ersättningsärenden. På grund av detta är det inte nödvändigt för enhetligheten i ersättningspraxisen vad gäller ärenden enligt denna lag att föra ärendena för behandling till ersättningsnämnden för olycksfallsärenden, som det föreskrivs om i 29 kap. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

16 §. Statskontorets regressrätt. Den skadelidandes rätt till ersättning enligt 2 § 2 och 3 mom. övergår till Statskontoret till den del Statskontoret har betalat ersättning. Denna bestämmelse gör det möjligt för Statskontoret att behandla och avgöra ansökningar om ersättning utan oskäligt dröjsmål, och inte heller behöver den skadelidande vänta på sådan ersättning i ärendet som möjligen kommer från annat håll.

17 §. Sökande av ändring, tid för sökande av ändring och verkställighet av beslut. Statskontorets beslut om ersättning för olycksfall i distansarbete kan en part överklaga genom skriftliga besvär hos besvärsnämnden för olycksfallsärenden. Dess beslut kan parten överklaga hos försäkringsdomstolen. I lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019) definieras inte begreppet part. På grund av detta avgörs partsställningen i denna lag enligt kommande rättspraxis. Riktlinjer för det torde vara tillgängliga i tillämpningspraxisen för lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Enligt 2 mom. är tiden för sökande av ändring 30 dagar från den dag då parten har fått del av beslutet av Statskontoret eller besvärsnämnden för olycksfallsärenden. Den ändringssökande anses ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter den dagen då beslutet postades till den adress som ändringssökanden uppgett, om inte något annat visas. Besvärsskriften ska lämnas in till Statskontoret inom tiden för sökande av ändring.

Enligt 3 mom. får försäkringsdomstolens beslut, om det i beslutet avgörs huruvida en skada, sjukdom eller ett dödsfall berättigar till ersättning enligt denna lag eller frågan om vem som ska betala ersättningen, överklagas hos högsta domstolen genom besvär, om högsta domstolen meddelar besvärstillstånd. När ett beslut av försäkringsdomstolen överklagas går man tillväga på motsvarande sätt som när ett avgörande av hovrätten överklagas. Tiden för ansökan om besvärstillstånd och anförande av besvär är 60 dagar från den dag då ändringssökanden fick del av försäkringsdomstolens beslut. Statskontorets beslut följas, även om det överklagas, till dess att ärendet har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut.

Enligt 4 mom. ska ett lagakraftvunnet beslut av Statskontoret och besvärsnämnden för olycksfallsärenden verkställs på samma sätt som en lagakraftvunnen dom i ett tvistemål.

18 §. Självrättelse och överföring av besvär till en besvärsinstans. Enligt 1 mom. ska Statskontoret meddela ett nytt beslut i ärendet, om Statskontoret till alla delar godkänner de yrkanden som framställs i besvärsskriften. Enligt 2 mom. får ändring i det nya beslutet sökas så som föreskrivs i 17 § i denna lag. I 3 mom. föreskrivs det om överföring av besvär till en besvärsinstans. Sålunda tillämpas vad som föreskrivs i 242 § 2 och 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

19 §. *Besvär som kommit in efter tiden för sökande av ändring.* Om en besvärsskrift eller en annan skrivelse som inom viss tid ska ges in till besvärsnämnden för olycksfallsärenden, försäkringsdomstolen eller högsta domstolen kommit in efter utgången av denna tid, kan den trots det tas upp till prövning, om det har funnits vägande skäl till dröjsmålet.

20 §. *Omprövning, undanröjande av ett beslut och återkrav.* På omprövning, undanröjande av ett beslut och återkrav tillämpas vad som föreskrivs i 34 kap. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

21 §. *Ikraftträdande.* Paragrafen innehåller en ikraftträdandebestämmelse.

8 Ikraftträdande

Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2023.

9 Verkställighet och uppföljning

9.1 Verkställighet

Verkställigheten av den föreslagna lagen förutsätter hos Statskontoret ändringar i informationssystem och utbildning av personalen i tillämpningen av den nya lagen. Till detta ska minst ett par månader reserveras. Covid-19-pandemin, verkställande uppgifter enligt lagen om kostnadsstöd och ökad arbetsmängd på grund av det internationella läge som råder har avsevärt belastat Statskontoret. Därför måste Statskontoret få tillräckligt med tid för att ta i bruk ersättningssystemet enligt den nya lagen. På dessa grunder föreslås tidpunkten för lagens ikraftträdande vara tidigast den 1 januari 2023.

9.2 Uppföljning

Konsekvenser av verkställandet av lagen följs upp av finansministeriet. Uppföljningen kommer att visa om de förväntade konsekvenserna av lagstiftningsprojektet har förverkligats. Faktorer som ska följas upp är bland annat antalet olycksfall som inträffar i distansarbete, de förmåner som betalas och förmånernas fördelning i olika ersättningsslag. Dessutom granskas ersättningsutgifterna.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ersättning till statsanställda för olycksfall som inträffat under förhållanden som hänför sig till distansarbete

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på den som utför arbete

- 1) i tjänsteförhållande enligt statstjänstemannalagen (750/1994),
- 2) i arbetsavtalsförhållande till staten enligt 1 kap. 1 § i arbetsavtalslagen (55/2001),
- 3) i tjänsteförhållande enligt lagen om riksdagens tjänstemän (1197/2003),
- 4) som republikens president, medlem av statsrådet, tjänsteman vid republikens presidents kansli, riksdagens justitieombudsman eller biträdande justitieombudsman, riksdagsledamot eller ledamot av Ålands lagting.

2 §

Begränsningar av tillämpningsområdet och avdrag från ersättningar

Denna lag tillämpas inte på sådana personskador för vilka den som avses 1 § har rätt till ersättning med stöd av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015).

Från ersättningar enligt denna lag dras sådana ersättningar av som den skadade för samma skada har rätt till enligt patientförsäkringslagen (948/2019), trafikförsäkringslagen (460/2016) eller lagen om ansvar i spårtrafik (113/1999).

Från olycksfallspension eller rehabiliteringspenning som betalas enligt denna lag dras det av delinvalidpension, rehabiliteringsstöd eller invalidpension och därpå följande ålderspension som enligt arbetspensionslagarna betalas till den skadade för samma skada och samma tid.

3 §

Skadefall som ersätts

Som skadefall enligt denna lag ersätts statsanställdas olycksfall vid distansarbete.

4 §

Bedömning av medicinskt orsakssamband samt olycksfall och väsentligt förvärrande av skada eller sjukdom till följd av olycksfall

På bedömning av medicinskt orsakssamband, på olycksfall och på väsentligt förvärrande av skada eller sjukdom till följd av olycksfall tillämpas vad som föreskrivs i 16, 17 och 19 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

5 §

En statsanställds distansarbetsplats och en statsanställds olycksfall i distansarbete inom området för distansarbetsplatsen

En statsanställds distansarbetsplats är ett för utförande av arbete lämpat utrymme som inte tillhandahålls av arbetsgivaren och där den anställda enligt arbetsgivarens anvisningar får utföra sina tjänsteåligganden eller arbetsuppgifter.

En statsanställds olycksfall i distansarbete är en plötslig, oförutsedd händelse som orsakas av en yttre faktor och leder till en skada eller en sjukdom hos den anställda, och som inträffat inom området för distansarbetsplatsen i sådan verksamhet som vanligen hänför sig till arbetet men i något annat sammanhang än i samband med arbetet.

6 §

En statsanställds olycksfall i distansarbete utanför området för distansarbetsplatsen

En statsanställds olycksfall i distansarbete är också ett olycksfall som har drabbat den statsanställda utanför området för distansarbetsplatsen i verksamhet som vanligen hänför sig till följande förhållanden:

- 1) en resa mellan bostaden eller arbetsplatsen och distansarbetsplatsen eller en för utförande av arbetet nödvändig resa mellan distansarbetsplatser,
- 2) en sedvanlig mat- eller rekreationspaus och en resa i direkt anslutning till den i närheten av distansarbetsplatsen,
- 3) en sedvanlig resa för ordnande av barndagvård från bostaden eller distansarbetsplatsen till vårdplatsen eller tillbaka samt en mindre avvikelse från den kortaste färdstråten för besök i en dagligvarubutik eller av någon annan med dem jämfästbar orsak.

7 §

Ersättning för sjukvård

På ersättning för sjukvård tillämpas 36–39 och 42–49 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

På ersättning för rese- och inkvarteringskostnader som hänför sig till sjukvård tillämpas 50 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Ersättning för sjukvård betalas dock under högst två år från det att skadefallet inträffade.

8 §

Ersättning för vissa föremål som varit i personligt bruk

På ersättning för föremål som skadats i samband med skadefall tillämpas 54 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

9 §

Dagpenning och olycksfallspension

På dagpenning tillämpas 56–62 och 81 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

På olycksfallspension tillämpas 63, 64 och 66 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Olycksfallspension betalas dock under högst ett år från det att dagpenningsperioden löpte ut.

10 §

Arbetsprövning och rehabiliteringspenning som betalas för tiden för arbetsprövning

För att stödja återgång till arbete kan rehabiliteringspenning betalas till den skadade för tiden för arbetsprövning. För samma tid har den skadade inte rätt till dagpenning eller olycksfalls-pension.

I fråga om bestämmande av rehabiliteringspenningens belopp tillämpas 69 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Betalningen av rehabiliteringspenning upphör dock senast när det har gått två år från skadefallet.

11 §

Bestående men

Ersättning för bestående men betalas för bestående allmänt men av en skada eller en sjukdom som beror på ett skadefall. På menersättning, bestämmande av invaliditetsklass och invaliditetsklassificering tillämpas 83–85 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. För ett bestående men i invaliditetsklass 20 betalas som engångsersättning 65 000 euro och för ett partiellt bestående men som engångsersättning så många tjugondelar av detta ersättningsbelopp som invaliditetsklassen utvisar. Om invaliditetsklassen stiger med minst en klass på grund av att skadan eller sjukdomen förvärrats, ska ersättningsbeloppet ändras så att det motsvarar ändringen av invaliditetsklassen.

Ersättning för bestående men ska yrkas senast fem år från det att skadefallet inträffande.

Det penningbelopp som nämns i 1 mom. justeras årligen med den lönekoeficient som avses i 96 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006). Det justerade penningbeloppet avrundas till närmaste hela tusental euro.

12 §

Begravningshjälp och kostnader för att transportera den avlidna

På betalning av begravningshjälp och ersättning för kostnader för att transportera den avlidna tillämpas 109 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Begravningshjälp betalas dock inte och kostnader för att transportera den avlidna betalas inte heller om den skadade avlider efter det att fem år har gått från skadefallet.

13 §

Behörig försäkringsanstalt

Statskontoret är behörig försäkringsanstalt i ersättningsärenden som hör till tillämpningsområdet för denna lag.

14 §

Anmälan om olycksfall i distansarbete

Personen i fråga ska anmäla ett olycksfall i distansarbete till arbetsgivaren genast när det är möjligt med hänsyn till omständigheterna.

Arbetsgivaren ska anmäla ett olycksfall i distansarbete till Statskontoret senast tio vardagar från det att arbetsgivaren fick kännedom om skadefallet. Statskontoret ska fastställa ett formulär för anmälan.

Ersättningsärendet ska dock väckas senast ett år från skadedagen.

15 §

Annan tillämpning av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar

Om inte något annat föreskrivs i denna lag, ska lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas på i denna lag avsedda ärenden enligt följande

- 1) vad som i 112 § i den lagen föreskrivs om hur ett ersättningsärende ska väckas
- 2) vad som i 15 kap. i den lagen föreskrivs om parter och rätt att föra talan vid handläggning av ett ersättningsärende,
- 3) vad som i 16 kap. i den lagen, med undantag för 123, 125 och 126 §, föreskrivs om försäkringsanstaltens förfarande i ersättningsärenden,
- 4) vad som i 17 kap. i den lagen, med undantag för 129 §, föreskrivs om förfarandet i fråga om den skadade och andra ersättningssökande i ersättningsärenden,
- 5) vad som i 18 kap. i den lagen, med undantag för 139–142, 142 a, 143 och 145 §, föreskrivs om hur ersättning ska betalas,
- 6) vad som i 19 kap. i den lagen, med undantag för 153–155 §, föreskrivs om inverkan på handläggningen av ersättningsärenden av att skyldigheter försummas.

På ärenden som avses i denna lag tillämpas dessutom vad som föreskrivs i 250 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar om begränsning av den registrerades rätt, i 252 § i den lagen om rätten för en försäkringsanstalt och en besvärinstans att få uppgifter, i 255 § i den lagen om försäkringsanstaltens rätt att lämna ut uppgifter, i 263 § i den lagen om riktigheten och sekretessen hos uppgifter som lämnas ut, i 264 § i den lagen om teknisk anslutning, i 265 § i den lagen om avgiftsfrihet för uppgifter, i 266 § i den lagen om ersättning som ska betalas för uppgifter om hälsotillstånd, i 268 § i den lagen om justering av penningbelopp och ersättningar med arbetspensionsindex och lönekoeficient, i 269 § i den lagen om avrundning av belopp, i 270 § i den lagen om regressrätt för försäkringsanstalten, i 273 § i den lagen om förhör av vittnen, i 274 § i den lagen om jäv, i 275 § i den lagen om skyldighet att bevara handlingar, i 275 a § i den lagen om maskinell underskrift av beslut, i 276 § i den lagen om överförings- och utmättingsförbud och i 277 § i den lagen om olycksfallsombudsman.

16 §

Statskontorets regressrätt

Den skadelidandes rätt till ersättningar som betalats till den skadade i enlighet med 2 § 2 och 3 mom. övergår till Statskontoret till den del Statskontoret har betalat ersättning.

17 §

Sökande av ändring, tid för sökande av ändring och verkställighet av beslut

En part som är missnöjd med Statskontorets beslut får överklaga beslutet genom skriftliga besvär hos besvärsnämnden för olycksfallsärenden. En part som är missnöjd med ett beslut av besvärsnämndens för olycksfallsärenden får överklaga beslutet genom skriftliga besvär hos försäkringsdomstolen.

Tiden för sökande av ändring är 30 dagar från den dag då parten fick del av ett beslut av Statskontoret eller besvärsnämnden för olycksfallsärenden. Om det inte visas något annat, anses

ändringssökanden ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter den dag då beslutet postades under den adress som ändringssökanden uppgett. Besvärsskriften ska lämnas till Statskontoret inom tiden för sökande av ändring. Försäkringsdomstolens beslut, om det innehåller ett avgörande i frågan om huruvida en skada, en sjukdom eller ett dödsfall berättigar till ersättning enligt denna lag eller frågan om vem som ska betala ersättningen, får överklagas hos högsta domstolen genom besvär, om högsta domstolen meddelar besvärstillstånd.

Vid överklagande av ett beslut av försäkringsdomstolen iakttas bestämmelserna om sökande av ändring i en hovrätts avgörande i 30 kap. i rättegångsbalken. Tiden för ansökan om besvärstillstånd och anförande av besvär är 60 dagar från den dag då ändringssökanden fick del av försäkringsdomstolens beslut. Statskontorets beslut ska iakttas trots ändringssökande till dess att ärendet har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut.

Ett lagakraftvunnet beslut av Statskontoret och besvärsnämnden för olycksfallsärenden verkställs på samma sätt som en lagakraftvunnen dom i ett tvistemål.

18 §

Självrättelse och överföring av besvär till en besvärinstans

Om Statskontoret till alla delar bifaller de yrkanden som framställs i besvären, ska Statskontoret meddela ett nytt beslut i ärendet.

I det nya beslutet får ändring sökas med iakttagande av 17 §.

I fråga om överföring av besvär till en besvärinstans tillämpas 242 § 2 och 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

19 §

Besvär som kommit in efter tiden för sökande av ändring

Om en besvärsskrift eller en annan skrivelse som inom viss tid ska ges in till besvärsnämnden för olycksfallsärenden, försäkringsdomstolen eller högsta domstolen kommit in efter utgången av denna tid, kan den trots det tas upp till prövning, om det har funnits vägande skäl till dröjsmålet.

20 §

Omprövning, undanröjande av ett beslut och återkrav

På omprövning, undanröjande av ett beslut och återkrav tillämpas vad som föreskrivs i 34 kap. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

21 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 8 september 2022

RP 122/2022 rd

Statsminister

Sanna Marin

Kommunminister Sirpa Paatero